людського потенціалу, яка можлива лише за умов формування у колективі працівників суб'єкта господарювання певного сприятливого мікроклімату – інноваційної культури.

Основні принципи формування інноваційної культури:

− чітке формулювання цілей інноваційної діяльності та їх зрозумілість;

− усвідомлення пріоритетності цілей;

− націленість на результат;

− співробітництво членів проектної команди;

− вільний обмін ідеями та інформацією між членами команди інноваційного проекту;

− толерантне сприйняття керівництвом і членами команди ідей, висловлених іншими співробітниками;

− толерантне сприйняття можливих помилок і невдач;

– делегування повноважень членам команди;

− участь кожного члена команди у процесі досягнення цілей інноваційного проекту, усвідомлення своєї значущості;

− свобода творчості й висловлювань;

− заохочення ініціативи і творчого пошуку співробітників;

− заохочення до розвитку і одержання нових знань та набуття нових навичок;

− недопустимість нав'язування ідей керівника інноваційного проекту членам команди;

− захист прав кожного члена команди на інноваційні рішення [2].

Ефективність впровадження моделі інноваційного розвитку оцінюється, виходячи з таких основних критеріїв: величини залучених на фінансування інноваційних проектів інвестицій; кількості створених у наукомісткій сфері робочих місць; числа інноваційних підприємств, що функціонують в країні, обсягу виробленої ними інноваційної продукції; рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств і продукції; ступеня розвиненості інноваційної інфраструктури тощо. Методологія системного підходу до визначення змісту моделі інноваційного розвитку економіки полягає в тому, що власне інноваційний процес є моделлю функціонування цілісної, гнучкої і динамічної інноваційної системи, предметом дослідження якої є два взаємопов'язаних аспекти – економічний і соціальний. Модель інноваційного розвитку можна охарактеризувати як сукупність визначених країною соціально-економічних пріоритетів, схем управління інноваціями та обґрунтованих якісних і кількісних критеріїв ефективності інноваційного розвитку економіки, покладених в основу стратегічної інноваційної політики держави [1].

Джерела та література

1. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку: монографія. Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008. 397 с.
2. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія/за ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Ілляшенка. Суми: ТОВ «Друкарський дім "Папірус"», 2010. 621 с.
3. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посіб./П. П. Микитюк, Ж. Л. Крисько, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, С. М. Скочиляс. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. 224 с.

Корнієнко М. – студентка

Науковий керівник: к. пед. н., доц. Л. Бобко

Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна

Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств

Сьогодні ринкові умови вимагають від підприємств чітких механізмів реагування на стрімкий темп змін, що пропонує змінне зовнішнє середовище, а такий механізм реагування

© *Корнієнко М., 2020*

передбачає ефективну та масштабну боротьбу за конкурентне місце. Для забезпечення стабільної спроможності постійно конкурувати з іншими з метою отримання місця в топі на ринку, підприємству необхідно постійно вдосконалюватись і розширювати перелік власних переваг, що неможливо без впровадження інновацій.

Водночас виділення та застосування ефективних форм впровадження інновацій дозволяє підвищити інноваційну активність підприємств та покращити економічні показники діяльності [1].

Також для покращення національної конкурентоспроможності держави слід спрямовувати її економіку на пошук, здійснення і впровадження нововведень. Саме поняття «інновація» означає нововведення, тобто впровадження нових форм організації праці та управління в систему підприємницької діяльності; це використання в певній сфері суспільної діяльності результатів інтелектуальної праці, технологічних розробок, спрямованих на удосконалення соціально-економічної діяльності .

У загальному під інноваційними процесами розуміють сукупність прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі і сприяють дальшому якісному розвитку суспільства, забезпечують вищий рівень життя; послідовну система заходів, внаслідок яких інновація дозріває від ідеї до конкретної продукції, технології, структури чи послуг і розповсюджується в господарській практиці і суспільній діяльності [2].

Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства на інноваційній платформі має бути зорієнтованим на цілеспрямований пошук і реалізацію ринкових можливостей інноваційного розвитку, які відкриваються перед підприємством, що забезпечує їх тривале виживання і розвиток у нестабільному ринковому середовищі відповідно до обраної місії [3].

Фундаментальною основою в процесі забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства на інноваційній платформі можна вважати такі підходи: скорочення кількості ланцюгових управлінських рівнів задля прискорення процесу «дослідження – освоєння – виробництво – збут»; визначення пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, виходячи з мети і завдань базисних економічних стратегій підприємства; мінімізація термінів розробки та імплементації інноваційних проектів з використанням принципів паралельного й інтегрального вирішення інноваційних завдань.

Для розв’язання існуючих проблем та забезпечення успішної реалізації інновацій на підприємствах необхідно здійснити: упорядкування та вдосконалення законодавства, що регламентує діяльність інноваційного підприємництва та імплементацію нормативно-правової бази інноваційної діяльності до принципів та норм Європейського Союзу; формування підрозділів з питань охорони інтелектуальної власності в центральних органах виконавчої влади; створення та розвиток діяльності системи виробничо-технологічного забезпечення, сертифікації і просування розробок; сприяння відновленню функціонування патентних підрозділів на підприємствах державної форми власності; удосконалення та спрощення процедури експертизи та реєстрації інноваційних структур та їх проектів; активізацію інвестиційної діяльності для розвитку інноваційної інфраструктури. А також впровадження інновацій на підприємствах допоможе розширити асортимент продукції, сформувати нові ринки збуту в Україні, зберегти та збільшити традиційні ринки збуту, забезпечити відповідності сучасним правилам і стандартам, зростанню виробничих потужностей, поліпшенню умов праці [4].

Водночас повинна проводитись різностороння політика нововведень, оскільки інновації є результатом комплексу заходів економічного, фінансового, наукового, організаційного, технічного напряму. Тому, для забезпечення стабільності, конкурентоспроможності та рентабельності підприємств, будь-які вжиті заходи повинні бути взаємопов’язаними та своєчасно реалізованими.

Отже, якщо створити певні умови для розвитку в країні інноваційної економіки, це сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності і економічної стійкості підприємств. Лише інноваційна економіка здатна забезпечити успіх України, створити умови для реалізації інтересів громадян, а також забезпечити майбутнє держави.

Джерела та література

1. Бобко Л. О. Сучасний стан розвитку інноваційної діяльності підприємств. *Сучасний рух науки: тези доп. II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (28−29 черв. 2018 р.).* Дніпро, 2018. С. 35−39. URL: https://www.researchgate. Net/profile/Musiyenko_Angelina/publication/
2. Жук М. М. Організаційно-економічний механізм активізації інноваційних процесів АПК України: дис. ... канд. екон. наук. Кам'янець-Подільський, 2016. 220 с.
3. Амоша О. І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення. *Економіст*. 2005. № 6. С. 28−33.
4. Портер М. Конкуренція/пер. з англ. за ред. Я.В. Заблоцького. Москва: Вільямс, 2001. 495 с.

Королевич С. − студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.
Л. Бобко
Львівський національний університет
ім. Івана Франка, Львів, Україна

Інновації як фактор розвитку економіки

Інновація, нововведення, інноваційна діяльність та інноваційна політика − це нові категорії, які з'явилися в економічному розвитку нашої країни на етапі формування ринкових відносин. Інновації становлять нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду, що забезпечує якісне підвищення ефективності виробничої системи або якості продукції[1].

Впровадження нововведень завжди мало велике значення для розвитку виробництва. У сучасній економіці вони дедалі більше стають провідними факторами економічного зростання. Нині ніхто нікого не змушує удосконалювати виробництво, підвищувати якість продукції, окрім загрози банкрутства. Рушійною силою конкуренції стає стимул до нововведень. Саме на основі нововведень вдається використовувати сучасну технологію та організацію виробництва, підвищувати якість продукції, забезпечувати успіх і ефективність діяльності підприємства. Вирішення цих завдань вимагає новаторського, підприємницького підходу, основою якого є пошук та реалізація інновацій.

Особливе значення для виробництва мають інновації з потужними перетворювальними функціями. Ці інновації радикально змінюють виробничий апарат, що має високий ступінь морального і фізичного зношення на вітчизняних підприємствах; його організації, а, відтак, і ефективності виробництва. До таких інновацій слід зарахувати, перед усім, нову техніку та технології. Змінюючи виробництво, переводячи його на прогресивний науково-технологічний рівень, можна створювати важливі передумови для переведення виробництва продукції на якісно новий щабель. Новий виробничий апарат вимагає, як правило, нової організації, управління, маркетингу, нової мотивації, тобто нового типу інноваційного менеджменту, а також виробництва нової продукції.

Хибна виробнича політика нинішньої державної влади призвела до того, що вітчизняна промисловість не змогла зайняти в економіці країни місце головного генератора технологічних інновацій, що йде у розріз із загальносвітовими економічними тенденціями. Ситуація, що склалася сьогодні, є не тільки не природною, але і у значній мірі парадоксальною, оскільки розробка переважної частини технологічних інновацій в Україні відбувається за рахунок не промислових підприємств, які є носіями цих технологій, а урядових структур, які не займаються безпосереднім впровадженням розроблених ноу-хау. Можна стверджувати, що українські промислові підприємства та компанії успішно переклали свій «інноваційний» тягар на державу.

© Королевич С., 2020